ECDL Foundation

ECDL- IT sigurnost

Nastavni plan (Syllabus) Verzija 1.0

Modul 7–IT sigurnost

U modulu 7 IT sigurnost su navedeni koncepti i veštine koje se odnose na razumevanje bezbednog korišćenja IKT u svakodnevnom životu. Nastavni plan obuhvata korišćenje relevantnih tehnika i aplikacija za održavanje bezbedne konekcije na mrežu, bezbedno i sigurno korišćenje interneta, kao i upravljanje podacima i informacijama na odgovarajući način.

Ciljevi modula

Kandidat bi trebalo da:

- Razume ključne koncepte koji se odnose na važnost bezbednosti informacija i podataka, fizičku sigurnost, privatnost i krađu identiteta
- Zaštiti računar, uređaj ili mrežu od zlonamernih programa i neovlašćenih pristupa
- Razume razne vrste mreža, konekcija i specifična pitanja vezana za mrežu uključujući i zaštitni zid (firewall)
- Pretražuje veb i bezbedno komunicira putem interneta
- Razume sigurnosna pitanja vezana za komunikaciju, uključujući e-mail i instant poruke
- Pravi kopiju podataka (back up), povrati (restore) podatke na odgovarajući i bezbedan način i da bezbedno raspolaže podacima i uređajima

POGLAVLJE	OBLAST	OZNAKA	CILJEVI
1. Koncepti bezbednosti	*1.1Podaci*	1.1.1	Praviti razliku između podataka i informacija.
		1.1.2	Razumeti pojam sajber kriminal
		1.1.3	Razumeti razliku između termina hakovanje, krekovanje i etičko hakovanje.
		1.1.4	Prepoznati pretnje podacima kao što su: vatra, poplava, rat i zemljotres.
		1.1.5	Prepoznati pretnje podacima od strane zaposlenih, servis provajdera i pojedinaca iz spoljnog okruženja.
	1.2 Važnost informacija	1.2.1	Razumeti razloge za zaštitu ličnih podataka: krađa identiteta i prevara.
		1.2.2	Razumeti razloge za zaštitu oseljivih poslovnih informacija: krađa ili zloupotrebe detalja klijenata i finansijskih informacija.
		1.2.3	Identifikovati mere za sprečavanje neovlašćenog pristupa podacima, kao što su šifrovanje (enkripcija) i lozinke.
		1.2.4	Razumeti osnovne karakteristike bezbednosti informacija kao što su: poverljivost, integritet i dostupnost.
		1.2.5	Identifikovati vrste zaštite podataka i privatnosti, kontrolu pristupa podacima isl. u vašoj zemlji.
		1.2.6	Razumeti važnost kreiranja i pridržavanja smernica i politike korišćenja IKT.
	1.3 Lična sigurnost	1.3.1	Razumeti termin socijalni inženjering i implikacije kao što su: prikupljanje informacija, prevare, pristup sistemu računara.

POGLAVLJE	OBLAST	OZNAKA	CILJEVI
		1.3.2	Identifikovati metode socijalnog inženjeringa kao što su: telefonski pozivi, phishing, „surfovanje preko ramena“ (shoulder surfing) .
		1.3.3	Razumeti značenje i implikacije termina krađa identiteta: ličnog, finansijskog, poslovnog i pravnog.
		1.3.4	Identifikovati metode krađe identiteta kao što su: information diving („kopanje po podacima“), skimming(„skidanje“ podataka sa magnetne trake), pretexting („Izmišljeni scenario“)
	1.4 Bezbednost fajlova	1.4.1	Razumeti uticaj uključivanja/isključivanja makro naredbi.
		1.4.2	Postaviti lozinke za fajlove kao što su: dokumenta, kompresovani fajlovi, tabelarne kalkulacije.
		1.4.3	Razumeti prednosti i ograničenja šifrovanja (enkripcije).
2. Zlonamerni programi	*2.1Definicija i funkcija*	2.1.1	Razumeti pojam zlonamerni program (malware).
		2.1.2	Prepoznati različite vrste prikrivenih zlonamernih programa kao što su: trojans, rootkits i back doors.
	2.2 Vrste	2.2.1	Prepoznati vrste zlonamernih programa kao što su virusi i crvi.
		2.2.2	Prepoznati vrste krađe podataka i zlonamernih programa za iznudu kao što su: adware (programi za oglašavanje), spyware (špijunski programi), botnets, keystroke logging i diallers („birači“).
	2.3Zaštita	2.3.1	Razumeti način rada i ograničenja antivirusnog programa.
		2.3.2	Skenirati specifične diskove (drives), foldere, fajlove koristeći antivirus program. Zakazati skeniranje antivirus programa.
		2.3.3	Razumeti termin „karantin“ i njegov uticaj na zaražene/sumnjive fajlove.
		2.3.4	Razumeti važnost redovnog ažuriranja antivirus programa.
3. Bezbednost mreže	*3.1Mreže*	3.1.1	Razumeti termin mreža i razumeti vrste mreža kao što su: LAN, WAN i VPN.
		3.1.2	Razumeti ulogu administratora mreže
		3.1.3	Razumeti funkciju i ograničenja zaštitnog zida (firewall).
	3.2Način povezivanja na mrežu	3.2.1	Prepoznati opcije za povezivanje na mrežu - putem kabla ili bežično.
		3.2.2	Razumeti kako povezivanje na mrežu može uticati na bezbednost: zlonamerni programi, nedozvoljeni pristup podacima, zaštita privatnosti.
	3.3 Sigurnost bežičnih mreža	3.3.1	Prepoznati važnost zaštite bežične mreže.
		3.3.2	Prepoznati različite načine zaštite bežične mreže kao što su WEP, WPA, MAC.

POGLAVLJE	OBLAST	OZNAKA	CILJEVI
		3.3.3	Biti svestan da korišćenje nezaštićene bežične mreže može dovesti do neovlašćenog pristupa vašim podacima.
		3.3.4	Pristup zaštićenoj/nezaštićenoj bežičnoj mreži.
	3.4 Kontrola pristupa	3.4.1	Razumeti svrhu naloga na mreži i pristup korišćenjem korisničkog imena i lozinke.
		3.4.2	Razumeti važnost i ispravan način kreiranja lozinke - lozinka treba da sadrži slova,brojeve i znakove isl; treba je redovno menjati, ne treba je deliti ni sa kim.
		3.4.3	Identifikovati sigurnosne tehnike u kontroli pristupa kao što su: otisci prstiju ili skeniranje zenice oka.
4. Sigurno korišćenje veba	*4.1 Veb pretraživanje*	4.1.1	Razumeti da se onlajn aktivnosti, kao što je kupovina ili finansijske transakcije, vrše preko sigurnih veb stranica.
		4.1.2	Identifikovati sigurne vebsajtove: https, lock symbol isl
		4.1.3	Razumeti vrste sajber napada
		4.1.4	Razumeti termin digitalni sertifikat. Proveriti valjanost digitalnog sertifikata
		4.1.5	Razumeti termin jednokratna lozinka.
		4.1.6	Izabrati odgovarajuća podešavanja za omogućavanje i onemogućavanje automatskog unosa i automatskog čuvanja podataka prilikom popunjavanja obrasca.
		4.1.7	Razumeti termin „kolačić“ (cookie)
		4.1.8	Izabrati odgovarajuća podešavanja za dozvolu ili blokiranje kolačića (cookies).
		4.1.9	Obrisati lične podatke iz veb čitača kao što je: istorija pretraživanja, keširani internet fajlovi, kolačići, automatski unos podataka.
		4.1.10	Razumeti svrhu, fukncju i vrste programa za kontrolu sadržaja: program za internet filtriranje, programi za roditeljsku kontrolu.
	4.2 Društvene mreže	4.2.1	Razumeti zašto ne treba postavljati lične i privatne podatkena društvenim mrežama.
		4.2.2	Razumeti da je potrebno primeniti odgovarajuća podešavanja privatnosti na nalozima društvenih mreža.
		4.2.3	Razumeti potencijalne opasnosti pri korišćenju društvene mreže kao što je: uznemiravanje putem interneta, lažni identiteti, zaraženi linkovi ili poruke isl.
5. Komunikacije	*5.1E-mail poruke (Elektronska pošta)*	5.1.1	Razumeti svrhu šifrovanja (enkripcije) i dešifrovanja (decrypting) e-mail poruka.
		5.1.2	Razumeti termin digitalni potpis.
		5.1.3	Napraviti i dodati digitalni potpis.
		5.1.4	Biti svestan mogućnosti primanja lažne i neželjene pošte.
		5.1.5	Razumeti termin i karakteristike Phishinga(pokušaj preuzimanja informacija) kao što je korišćenje imena ugledne kompanije, ljudi i lažnih linkova.

POGLAVLJE	OBLAST	OZNAKA	CILJEVI
		5.1.6	Biti svestan potencijlnih opasnosti usled otvaranja priloga koji sadrže makro naredbe ili izvršne fajlove.
	5.2Instant poruke	5.2.1	Razumeti termin i svrhu IM – Instant poruka.
		5.2.2	Razumeti potencijalne opasnosti prilikom razmene instant poruka kao što su: zlonamerni programi (malware), backdoor pristup, pristup fajlovima isl.
		5.2.3	Prepoznati metode obezbeđivanja poverljivosti prilikom razmene IM kao što su: šifrovanje (enkripcija), ne objavljivanje važnih informacija i ograničenja u deljenju fajlova.
6. Upravljanje sigurnošću podataka	*6.1Sigurnost i pravljenje sigurnosne kopije podataka*	6.1.1	Prepoznati načine za obezbeđivanje fizičke sigurnosti uređaja - korišćenje brava za kablove, kontrola pristupa isl
		6.1.2	Prepoznati važnost procedure pravljenja kopije podataka u slučaju gubljenja podataka, finansijskih izveštaja, istorije pretraživanja isl.
		6.1.3	Identifikovati karakteristike pravljenja kopije podataka kao što su: frekventnost, lokacija za čuvanje podataka, zakazivanje pravljenja kopije.
		6.1.4	Pravljenje sigurnosne kopije podataka.
	6.2Trajno uništavanje podataka	6.2.1	Razumeti razlog za trajno brisanje podataka sa diskova ili uređaja.
		6.2.2	Razlikovati brisanje i trajno uništavanje podataka.
		6.2.3	Identifikovati metode trajnog uništavanja podataka kao što su: korišćenje sekača papira, uništavanje diskova/medija, razmagnetisavanje, korišćenje pomoćnog programa za uništavanje podataka.